

Advokat
Jens Andersen-Møller
Hans Broges Gade 2
8000 Århus C

MODTAGET
20 AUG. 2010

J. nr. 019224-0014

UDSKRIFT
af
DOMBOGEN FOR VESTRE LANDSRET

D O M

afsagt den 19. august 2010 af Vestre Landsrets 2. afdeling (dommerne Lilholt, Torben Geneser og Mette Østergård (kst.)) i ankesag V.L. B-2390-09

Benny

(advokat Birgitte Pedersen, Hjørring)

mod

Tjenestemændenes Forsikring A/S

(advokat Jens Andersen-Møller, Århus)

Retten i Hjørring har den 26. oktober 2009 afsagt dom i 1. instans (BS 2-676/2008).

Påstande

For landsretten har appellanten, Benny , nedlagt påstand om, at indstævnte, Tjenestemændenes Forsikring A/S, dømmes til at betale ham 1.322.173,80 kr. med renter i henhold til erstatningsansvarslovens § 16 fra den 14. marts 2006, til betaling sker.

Tjenestemændenes Forsikring A/S har påstået dommen stadfæstet.

Benny krav vedrørende speciallægeerklæringer og varigt men er opgjort som for byretten. Kravet vedrørende erhvervsevnetab er opgjort efter samme principper som for byretten, men med udgangspunkt i en årsløn på 376.557,81 kr. Der er ikke tvist mellem parterne om den beløbsmæssige opgørelse af kravene.

Benny har for landsretten haft fri proces.

Supplerende sagsfremstilling

Benny er født den 2. april 1950.

I egen læges journal anføres det blandt andet:

”Notatdato: 2001-10-19 ...

Samtale om arbejdsskade der hidrører ryg. På trods af en positiv udtalelse fra Arbejdsmedicins side er sagen afslået, men den er så anket.”

Forklaringer

Benny har supplerende forklaret, at han sådan set har det godt nok i knæene nu. Det nye arbejde på Ørskov Skibsværft ville ikke have belastet knæene, og han havde en forventning om, at han kunne klare det. Han havde selv fundet det nye arbejde. Han har problemer med hovedet og ryggen. Problemerne med ryggen er værre og hyppigere end førhen. Der blev opdaget en defekt ved hans ryg, allerede da han i sin tid var på session. Han har ikke været hos læge for at klage over ryggen eller fået medicin for ryggen, men det ændrede sig efter den 18. februar 2003. Notatet i egen læges journal om ”Samtale om arbejdsskade, der hidrører ryg”, siger ham ikke noget. Han har efterfølgende fået fortalt, at der kom to betjente hen til ham efter ulykken. Det kan godt passe, at han var blevet sygemeldt et halvt års tid før ulykken. Han husker ikke, hvad hans første sag i Arbejdsskadestyrelsen vedrørte. Han husker, at han fik ændret medicineringen efter samtalen i maj 2004 med overlæge Nils Koch-Henriksen. Han følte ikke, at han havde haft ryggene, før han blev påkørt.

Procedure

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten. Benny har præciseret, at det ikke gøres gældende, at hans knælidelse er forværret som følge af ulykkestilfældet, eller at han har pådraget sig en skulderskade ved ulykkestilfældet.

Landsrettens begrundelse og resultat

Ifølge speciallæge Lars Brandts erklæring af 27. juni 2000 havde Benny intermitterende lave lænderygmerter med udstråling i venstre side ned bag på venstre lår.

På baggrund af notatet af 19. oktober 2001 fra egen læges journal lægges det til grund, at Benny har haft en tidligere arbejdsskadesag vedrørende ryggen.

Ifølge speciallæge Steen Bo Kalms erklæring af 4. februar 2002 følte Benny sig generelt nedslidt over de sidste 1½-2 år, og han havde gennem mange år haft tungt fysisk arbejde. Benny havde problemer bestående i smerter fra knæ og ryg. Siden han var 45 år, havde han ifølge erklæringen haft mange smerter i ryggen. Det anføres nærmere, at "Siden 45-års alderen ind imellem lave lænderygsmarter med udstråling ned i venstre side bagpå venstre lår". Under overskriften "Objektivt" anføres det blandt andet, at "Columna er med nogen stivhed, når han laver bevægeøvelser. Han har en finger-gulv-afstand på 40 cm. Angiver ømhed ved foroverbøjning, men også ved sidebøjninger i ryggen. Der kan ved inspektion af columna ses en mindre lumbal skoliose sinistrokonveks".

Retslægerådet har i sin besvarelse af spørgsmål A omtalt de nævnte speciallægeerklæringer og har herefter anført, at "Der foreligger ingen røntgenundersøgelser før 18.02.03, som imidlertid viste udtalte slidgigtforandringer og en fremadglidning af den nederste lændehvirvel. Disse forandringer kan ikke være opstået som følge af ulykkestilfældet". Det fremgår af Retslægerådets besvarelse af spørgsmål B, at de af Benny beskrevne ryggene også forekommer hos personer, som ikke har været udsat for egentlige traumer. Ifølge Retslægerådets besvarelse af spørgsmål C er der ikke holdepunkter for at fastslå, at påvirkninger i forbindelse med færdselsuheldet den 18. februar 2003 har ført til fysiske forandringer, der har kunnet påvises ved billeddiagnostisk udredning. Der er efterfølgende udført MR-scanning af lænden, som ifølge speciallægeerklæring af 6. september 2004 ikke har påvist traumatiske læsioner. Retslægerådet har i besvarelsen af spørgsmål D anført, at de ved røntgenundersøgelsen den 18. februar 2003 påviste forandringer ikke skønnes relateret til traumet få timer forinden. Retslægerådet kan ikke udtale sig om, hvad der i øvrigt måtte have forårsaget sådanne forandringer. Dog er den beskrevne arcolyse en udviklingsdefekt i lændehvirvlen, som disponerer til fremadglidning af ryghvirvlen.

Tjenestemændenes Forsikring A/S har efter det oplyste udbetalt godtgørelse for varigt men svarende til en mengrad på 10 procent og erstatning for erhvervsevnetab svarende til et erhvervsevnetab på cirka 24 procent.

Benny har bevisbyrden for, at der er årsagssammenhæng mellem færdselsulykken den 18. februar 2003 og de helbredsmæssige gener, som ligger til grund for Arbejdsskadestyrelsens fastsættelse af mengraden og erhvervsevnetabet. Efter det anførte om

forudbestående ryggener og indholdet af Retslægerådets erklæring samt efter den øvrige bevisførelse har Benny – uanset indholdet af Arbejdsskadestyrelsens udtalelser af 14. februar 2006 og 10. november 2006 – ikke godtgjort, at han som følge af færdselsulykken har helbredsmæssige gener, der kan begrunde yderligere krav mod Tjenestemændenes Forsikring A/S vedrørende varigt men eller erhvervsevnetab.

Som sagen foreligger oplyst for landsretten, er der ikke grundlag for at pålægge Tjenestemændenes Forsikring A/S at erstatte udgiften på 5.125 kr. til speciallægeerklæringer.

Landsretten stadfæster derfor dommen.

Statskassen skal betale sagsomkostninger for landsretten til Tjenestemændenes Forsikring A/S med i alt 75.000 kr. til udgifter til advokatbistand. Landsretten har lagt vægt på sagens værdi og omfang samt dens udfald.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsretten til Tjenestemændenes Forsikring A/S med 75.000 kr.

Det idømte skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

Lilholt

Torben Geneser

Mette Østergård

(kst.)

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret

Viborg den 19. august 2010

Anne Bo Skov
retssekretær

Udskrift af retsbogen

Den 28. september 2009 kl. 09:15 blev retten sat af dommerfuldmægtig
Mai-Britt Bæk Johansen.

Der blev foretaget i offentligt retsmøde
sag nr. BS 2-676/2008:

019 229 -0013

Benny

Nordre Skanse 43, st.th
9900 Frederikshavn
mod

Tjenestemændenes Forsikring A/S

Klausdalsbrovej 601
2750 Ballerup

Sagsøger Benny mødte med sin advokat Birgitte Pedersen.

Sagsøgte Tjenestemændenes Forsikring A/S mødte ved advokat Anne Mette
Seest.

Sagen blev forelagt.

Benny forklarede behørigt formånet, at han, da ulykken skete, netop var blevet opereret i sine knæ, og at han derfor var sygemeldt. Han er blevet opereret i sine knæ flere gange, og han har haft mange sygedage som følge heraf. Når han ikke var sygemeldt, var han ansat på Dan Yard, hvor han havde været i ca. 20 år. Under sit arbejde der, krævede han tidligere i ingeniørgange, men som følge af de problemer, han havde med sit knæ, blev han overført til svejsearbejde i kabine, hvilket gav ham en meget bedre arbejdsstilling, og det gav også en stor forbedring i forhold til problemerne med knæene. Han har aldrig haft det så godt som umiddelbart efter operationen i knæene. At kravle i ingeniørgangene gjorde ham også træt i lænden, og han har fået påvist slidgigtsforandringer i lænden. Han mener dog ikke, at han har været sygemeldt som følge af problemer med lænden, men der kan muligvis have været enkelte sygedage. Han har haft en arbejdsskadesag som følge af problemerne med knæene, men ikke som følge af problemerne med lænden. Han kan huske, at han forud for ulykken stod i midterrabatten, han havde ikke nogen hjelm på. Det var 2 betjente, der kom hen til ham efter ulykken, og de mente, at der var en, der måtte have holdt hånden over ham, og at hættens på hans kedeldragt havde afbødet faldet. Ulykken gav ham lidelser i både ryg, skuldre og hoved. Det største problem for ham er dog problemerne med hovedet. Han har f.eks. svært ved at huske, hvad han har læst. Han føler, at der ofte er noget, der sætter sig fast i lænden. Han kører ikke bil længere. For at holde sig i gang svømmer han nogle gange om ugen, og derudover laver han gymnastik hver morgen. Det er simpelthen nødvendigt, for, at han kan komme i gang. Det har han aldrig gjort tidligere. Han har

fortsat ondt i knæene, men han får så meget smertestillende herfor, at han ikke umiddelbart kan sige, om det er blevet værre eller bedre efter ulykken. Han mener ikke, at han på noget tidspunkt har talt med sin sagsbehandler om revalidering. Han kan ikke huske, hvornår han skulle have været startet hos Ørskov efter operationen, hvis ikke ulykken var sket. Det nye arbejde ville på ingen måde belaste hans knæ. Der var en overgang, hvor han ofte faldt. Det skete, når der var noget, der gik i klemme i ryggen, men det er heldigvis længe siden, at det sidst er sket. Han har aldrig tidligere fået medicin for problemer med ryggen, det gør han nu. Han har nu uudholdelige smerter i ryggen, og rygsmerterne forplanter sig til hoved, ryg, nakke og skuldre, og når det sker, hjælper det kun at bruge en stikpille. Det er korrekt, at han i perioder havde så ondt, at han var oppe at gå om natten, men han kan ikke huske, om det skyldes problemer i knæ eller i ryg. Det har ikke i den seneste tid været på tale, at han skulle have knæoperationer, men det hænger også sammen med, at han nu, hvor han ikke arbejder, blot kan sætte sig, når der er behov for det.

Sagen blev procederet.

Sagen blev optaget til dom, der afsiges den 26. oktober 2009 kl. 12.00.

Sagen udsat.

Retten hævet.

Mai-Britt Bæk Johansen

/ins

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Retten i Hjørring, den 26. oktober 2009.

Bettina Marie Juria Esman, Elev

Udskrift af retsbogen

Den 26. oktober 2009 kl. 12:00 blev retten sat af dommerfuldmægtig Mai-Britt Bæk Johansen.

Der blev foretaget i offentligt retsmøde
sag nr. BS 2-676/2008:

Benny

Nordre Skanse 43, st.th
9900 Frederikshavn
mod

Tjenestemændenes Forsikring A/S

Klausdalsbrovej 601
2750 Ballerup

Ingen indkaldt eller mødt.

Intet fremlagt.

Der blev afsagt

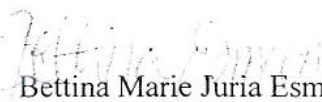
DOM

Sagen sluttet.

Retten hævet.

Mai-Britt Bæk Johansen
dommerfuldmægtig

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Hjørring, den 26. oktober 2009.

Bettina Marie Juria Esman, Elev

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 26. oktober 2009 i sag nr. BS 2-676/2008:

Benny

Nordre Skanse 43, st.th

9900 Frederikshavn

mod

Tjenestemændenes Forsikring A/S

Klausdalsbrovej 601

2750 Ballerup

Denne sag, der er anlagt ved retten i Hjørring den 15. maj 2008, drejer sig om erstatningsudbetaling i anledning af et ulykkestilfælde herunder særligt spørgsmålet om årsagssammenhæng.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagsøgeren, Benny har nedlagt påstand om, at sagsøgte dømmes til at udbetale kr. 1.184.247,00 samt renter i henhold til erstatningsansvarslovens § 16, subsidiært, at sagsøgte dømmes til at udbetale et mindre beløb fastsat efter rettens skøn samt renter i henhold til erstatningsansvarslovens § 16.

Benny har opgjort sin påstand således:

Udgifter til indhentede speciallægeerklæring kr. 5.125

Varigt mén - 20% x kr. 659.500	kr. 131.990
- 13% aldersreduktion	kr. - 17.147
i alt	kr. 114.753
Tidligere udbetalt	kr. - 57.376
<u>Restkrav for varigt mén</u>	<u>kr. 57.377</u>

Erhvervsevnetab	
10 x kr. 349.000 x 65%	kr. 2.268.500
- 23% aldersreduktion	kr. - 521.755
i alt	kr. 1.746.745
Tidligere udbetalt	kr. - 625.000
<u>Restkrav for erhvervsevnetab</u>	<u>kr. 1.221.745</u>

i alt kr. 1.184.247

Sagsøgte, Tjenestemændenes Forsikring A/S, har nedlagt påstand om frifin-

delse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb med tillæg af procesrente fra den 14. marts 2006 til betaling sker.

Tjenestemændenes Forsikring har for det pådragede hovedtraume udbetalt Benny godtgørelse for varigt mén svarende til en méngrad på 10% og godtgørelse for erhvervsevnetab svarende til et erhvervsevnetab på 23-24%.

Oplysningerne i sagen

Benny fik i 1997 konstateret en baker cyste i sit knæ, hvilket blev anerkendt som en arbejdsbetinget sygdom. Der blev i forbindelse hermed udarbejdet en arbejdsmedicinsk speciallægeundersøgelse af Lars Brandt, speciallæge i arbejdsmedicin. Af Lars Brandts erklæring af 27. juni 2000 fremgår blandt andet:

"...

Arbejdsskadestyrelsen har i brev af 1. maj 2000 anmodet om arbejdsmedicinsk speciallægeundersøgelse af ovennævnte i forbindelse med dennes anmeldelse af knæleddet. Speciallægeerklæringen er udarbejdet på grundlag af ambulant arbejdsmedicinsk undersøgelse foretaget af mig den 13.06.00, kopi af journal fra ortopædkirurgisk afdeling, Frederikshavn Sygehus og røntgenbeskrivelse af begge knæ ligeledes fra Frederikshavn Sygehus samt de af arbejdsskadestyrelsen medsendte sagsakter.

...

Fra 1975-99, afbrudt af ½ år i 1977, har skadelidte i hele perioden været beskæftiget som svejser på nybygninger med svejsning og opsætning af rørsystemer. Har arbejdet fuldtids og har gennemsnit haft minimum 100 overarbejdstimer pr. år. Når de foretog svejsning af rør var dette på akkord, og selve udlægningen af rørene var på timeløn. Tidsmæssig var svejsning ca. halvdelen af arbejdstiden og lægning af rør den øvrige halvdel. Rørene i nybygning blev ført under dørken i det der kunne minde om ingeniørgange, hvor der var en halv til en meter højde og omkring en meter bredt. Arbejdet har således foregået under disse snævre pladsforhold, og har ca. 90 % af tiden været knæliggende.

...

Arbejdet har således været knæliggende og kravlende på knæ, ofte i akavede stillinger med skæv belastning på knæene. Skadelidte har anvendt knæbeskyttere i hele perioden. Temperaturen i skibene svarer til udetemperaturen, dvs. ofte frostgrader om vinteren og varm om sommeren.

Var i starten af 1980'erne udsat for traume på arbejdet, hvor han oppe på dæk var ved at svejse og montere rør. I forbindelse hermed mistede han fodfæstet, da han trådte på løst rør på dækket, faldt forover og slog højre knæ hårdt ned mod dørken med efterfølgende smerter og

hævelse. Angiveligt blev der taget røntgenbillede der viste, at der var slået en flis af et sted i knæet. Gik med skinne gennem 14 dage, herefter ingen problemer frem til aktuelle knælidelse.

Aktuelle knælidelse begyndte sidst i 80'erne at få stive knæ om morgenen, som så fortog sig i løbet af formiddagen. Omkring 1995 begyndte skadelidte at få tiltagende problemer med smerter i højre knæ og til sidst med hævelse bag på knæet. Røntgenologisk blev der fundet artrose og Baker cyste, for hvilket han blev opereret med god effekt. Imidlertid kom der recidiv af Baker cyster efter 1 år hvor der blev foretaget reoperation, ligeledes med god effekt på smerterne. Nu er der atter komme recidiv. Skadelidte har fornemmelse af at højre knæ indimellem kan gå lidt af led, og i forbindelse hermed sker der kraftig opsvulmen af knæet.

Efter hver operation har han været hos fysioterapeut til genoptræning, og har fået instruktion i knæøvelser, som han forsøger at lave hver dag.

Aktuelt har han konstante smerter i højre knæ nu med natlig opvågen.. Tager indimellem kodimagnyl, når smerterne bliver for voldsomme. Kan ikke gå ned i hugsiddende stilling.

Øvrige helbredsforhold

Ingen kendte disp. til reumatologisk lidelse eller stofskiftelidelse. I det væsentlige sund og rask. Har aktuelt hypertension, for hvilket han får cozaar 50 mg x 1.

Har intermitterende lave lænderygsmarter med udstråling i ve. side ned bag på ve. lår. Har ikke i sin fritid dyrket sportsaktiviteter så som fodbold, tennis, håndbold eller andre sportsgrene der er knæbelastende.

...

Har måtte opgive det knæliggende arbejde, har nu stående arbejde på værkstedet på Ørskov Skibsstålværft. Røntgenologisk er der påvist artrose i højre knæ og patellar artrose. Der er en tidsmæssig sammenhæng mellem det knæliggende arbejde under trange forhold gennem talrige år og udvikling af smerter og artrose i højre knæ, og der er overensstemmelse mellem symptomer og de objektive fund.

Skadelidte vil have et varigt mén i form af kroniske smerter samt nedsat funktionsevne i begge knæ. Der er risiko for, at skadelidtes erhvervsevne vil blive yderligere nedsat i forhold til det nuværende, hvor han ikke er i stand til knæliggende arbejde eller arbejde der i øvrigt medfører belastning af knæ.

..."

Den 24. januar 2002 var Benny _____ på foranledning af Arbejdskadestyrelsen til undersøgelse hos Steen Bo Kalms, speciallæge i

ortopædkirurgi, der i en erklæring af 4. februar 2002 blandt andet udtalte:

"...

Aktuelle skader

Patienten beskriver, at han føler sig generel nedslidt over de sidste 1½-2 år. Han har igennem mange år haft tungt fysisk arbejde. Hans problemer består i smerter fra knæ og ryg, faktisk siden han var 45 år har han haft mange smerter i ryggen, vågner ofte op om natten og skal op at gå pga. knæ- og rygproblemer. Han har haft mange sygedage pga. problemerne her i sin sidste ansættelse, ca. 1 sygedag hver 14. dag.

...

Aktuelt beskriver han smerterne som stort set konstante med uro og smerter i knæene, også med problemer om natten, hvor han må op at gå. Det er dog også pga. ryggene. Kan ikke længere arbejde i hugsiddende stilling.

Han beskriver også for mig, som noget nyt i forhold til det der er beskrevet tidligere, at han er begyndt at have gener fra skuldre, fingre og hånd. Har således bemærket, at han ikke rigtig længere kan spille guitar, hvilket han har gjort flittigt tidligere. Problemerne med skulder, hånd og fingre består i smerter.

Tidligere

Hypertension, som han behandles for medicinsk med tabl. Cozaar. Siden 45-års alderen ind imellem lave lænderygsmarter med udstråling ned i venstre side bagpå venstre lår.

...

Objektivt

Sundt, naturligt, alderssvarende udseende. Middel ernæringstilstand. Beskeden halten ved gang. Kan ikke gå ned i hugsiddende stilling.

...

Halscolumna bevæges normalt og frit. Negativ foramen kompresionstest.

Columna er med nogen stivhed, når han laver bevægeøvelser. Han har en finger-gulv-afstand på 40 cm. Angiver ømhed ved foroverbøjning, men også ved sidebøjninger i ryggen. Der kan ved inspektion af columna ses en mindre lumbal skoliose sinistrokonveks.

Fri bevægelighed i hofteleddene.

Venstre knæ bevæger frit. Højre knæ har en lille strækkedefekt på ca. 5°, flekterer til bløddede.

Knæene virker stabile. Der er tydelig knæk og knagen i knæene, når

han bøjer, og det gælder begge knæ.

...

Der er en god sammenhæng mellem de subjektive klager og de objektive fund.

Patienten skal i april måned, i følge egne oplysninger, til en ortopædkirurgisk undersøgelse med røntgen af begge knæ på Hjørring Sygehus, og det er en ganske relevant undersøgelse til vurdering af udviklingen af den slidgigt, der allerede blev konstateret for år tilbage ved røntgenundersøgelse på Frederikshavn Sygehus. Før denne undersøgelse er foretaget, er det vanskeligt at udtale sig om der er yderligere kirurgiske behandlingsmuligheder, der kan bedre denne patients situation.

..."

Benny er to gange blevet opereret i sit knæ senest ultimo 2002, og han var som følge heraf sygemeldt i perioden op til den 18. februar 2003. Han var på det tidspunkt ansat på skibsværftet Ørskov Christensens Staalskibsvæft A/S, hvor han dog var opsagt som følge af lukning. Han var imidlertid af Ørskov Yard A/S tilbudt ansættelse som rørsvejer.

I forbindelse med sin sygemelding var Benny den 14. januar 2003 til opfølgningssamtale hos Frederikshavn Kommune. Af journalarket fra dette møde fremgår blandt andet:

"...

- Jeg har ringet til Benny og foretaget opfølgningssamtalen pr. tlf.
- Benny oplyser, at han bor alene, men at han har haft sin far til at hjælpe sig i forbindelse med operationen.
- Benny oplyser, at han ikke kan vende tilbage til sit arbejde som smed.
- Han skal senere have nye knæ.
- Benny oplyser, at han er udlært smed. Han har 7. klasse.
- Den 15/1 har han en tid hos Metals socialrådgiver Kirsten Blicher.
- De vil drøfte mulighederne for en ny uddannelse. Evt. 9. klasse på VUC på 1 år og derefter erhvervsakademiet, hvor man kan uddanne sig til VVS-tekniker eller installatør. Disse uddannelser skulle kunne føre til kontorarbejde indenfor faget.
- Benny oplyser, at han er blevet sagt op til ca. 18/2 2003.
- Benny oplyser, at han ikke må starte på noget endnu. Han er heller ikke klart til at starte på noget endnu.

...

Sagsbehandlers aktuelle vurdering i jfr. Retssikkerhedslovens §§ 6 og 7.

Jeg forventer, at der bliver tale om revalidering.

..."

Den 11. februar 2004 var Benny på foranledning af Arbejdsskadestyrelsen til undersøgelse hos Steen Bo Kalms, og i erklæring af 25. februar 2004 udtaler denne blandt andet:

"...

Skadelidtes problemer er gradvist accentueret over årene, og i følge egen beskrivelse betydeligt forværret i forhold til den undersøgelse jeg lavede af ham i januar 2002.

...

Underekstremiteterne findes med flere ar efter kikkertoperationer omkring begge knæ. Der er aktiv fleksionsformåen i højre knæ: 90°, venstre: 70°. Fuld ekstension i begge knæ. Passivt kan han bringes til at flektre begge knæ til ca. 110-120°.

Der udmåles låromfang: 48 cm ens. Knæomfang, ens: 40 cm. Lægomfang, ens: 37 cm.

Normal og fri bevægelighed i fodled og tæer og normal og fri bevægelighed af hoftelæddet.

Knæet er stabilt og uden instabilitetstegn.

Gangen er upåfaldende, og der er ingen besvær med af- og påklædning.

Konklusion

Siden forrige undersøgelse for 2 år siden har denne nu 53-årige mand gennemgået artroskopi af begge knæ på Hjørring Sygehus, hvor der er fundet slidgigt, som også tidligere var konstateret ved røntgen. Der er ikke tilbudt yderligere kirurgiske behandlinger hos denne patient, og han er afsluttet i ortopædkirurgisk regi med sine slitageforandringer. Der er en tidsmæssig sammenhæng mellem opståen af hans knæsymptomer og hans knæbelastende arbejde, omend skønt der ikke er noget enkelt traume, der har udløst generne.

..."

Den 18. februar 2003 blev *Benny*, som cyklist påkørt af en bil, som var ansvarsforsikret hos Tjenestemændenes Forsikring. Benny blev umiddelbart efter ulykken indbragt akut til skadestuen på Frederikshavn-Skagen Sygehus. Efter at have været bevidstløs, klagede han efter ankomsten over smerter i hovedet, nakke, ryg og venstre knæ. Der blev efter ulykken foretaget såvel CT- som MR-skanning af lænderyggen, der ikke viste tegn på traumatiske forandringer, men slidgigtforandringer.

Den 14. juni og den 11. oktober 2004 fastsatte Arbejdsskadestyrelsen Benny's varige mén og erhvervsevnetab som følge af de arbejdsbetingede knæproblemer til 15 %. Erhvervsevnetabet blev dog senere forhøjet

til 20%.

Den 31. august 2004 var Benny på foranledning af Tjenestemændenes Forsikring til undersøgelse hos overlæge, dr. med, Mogens Jakobsen, speciallæge i neurokirurgi. Af Mogens Jakobsens erklæring af 6. september 2004 fremgår blandt andet:

"BM oplyser, at han aldrig har været udsat for decideret arbejdsskader, men han har igennem en del år haft problemer med smerter i knæene og har angiveligt fået det anerkendt i Arbejdsskadestyrelsen som en erhvervsbetinget sygdom. Nogle mdr. forud for nedenfor beskrevne ulykke blev der foretaget bilat. arthroskopi. I begge knæled blev der fundet forandringer med synovitis uden der var fri ledvæske. Der blev fundet defekter i brusk, men normale ligamenter. Der blev foretaget synovectomi i begge knæ. Ved en kontrol ca. 10 mdr. efter operationen var der kommet noget bedring i højre knæ, men ingen væsentlig bedring i det venstre knæ. BM fortæller, at det nok gradvist er gået fremad, dels fordi han har tabt omkring 15 kg i vægt og dels fordi han ikke længere belaster knæene i forbindelse med sit arbejde som smed og svejser. Ved den afsluttende us. den 22.10.03 blev det konkluderet, at det gik rimelig godt med begge knæ og der blev fundet fri bevægelighed i leddene på begge sider, omend der var nogen let retropatellar crepitation. Rtg. billederne viste normal forhold fraset let afsmalning af ledspalten på højre side og den endelige konklusion blev, at der aktuelt ikke var indikation for nogen som helst kirurgisk intervention i knæleddene, herunder ikke knæledsalloplastik. BM bekræfter aktuelt, at knæleddene kun er et beskedent problem, dog kan han i forbindelse med flere kilometers gang godt opleve smerter i knæene.

Udover det ovennævnte beskriver han, at han altid har været sund og rask og har været en meget aktiv person.

...

BM kan fortælle, at han ikke har været i arbejde siden ulykken. Han har smerter hver dag. Det drejer sig om smerter mellem skulderbladene og ned i lænden med en ligelig fordeling. Der er nakkesmerter samt smerter, der strækker sig op over kraniet op mod panden og sidder bag øjnene. Beretter om de ovenfor beskrevne svigt af det højre ben der typisk kommer når han lige har rejst sig. Har svært ved at koncentrere sig. Føler han kan sidde og læse uden at opfatte hvad han læser og kan heller ikke få noget ud af at sidde ved en computer og arbejde. Det går ham også på psykisk, at han tidl. har været stærk og været en der kunne klare alt og han var da i begyndelse efter ulykken overbevist om, at han nok skulle komme sig godt. Det er bare ikke sket.

BM fortæller han har solgt sin bil, fordi han fandt det uforsvarligt at køre bil med al den medicin han fik og dels fordi det gav ham kraftige smerter. Han pointerer, at han smerter hver eneste dag. Han skal rejse sig meget forsigtigt og det tager ham meget lang tid at komme op at gå og stille og roligt at komme i gang. Har også problemer med at komme op og ned af trappen til 3. sal, hvor han bor, men mener dog at en del af problemerne skyldes smerterne i knæene. Pointerer dog også, at smerterne i ryggen er medvirkende årsag til problemerne. Tidligere har han svømmet meget. Tager stadigvæk til svømning dgl. Der er et par kilometer til svømmehallen og han tager normalt bussen.

...

Aktuelle klager

Ved fremmødet i dag blev der angivet følgende klager...

Som anført ovenfor drejer det sig om smerter mellem skulderblade og ned i lænden med ligelig fordeling. Det drejer sig om nakkesmerter, der strækker sig op over baghovedet til panden og sidder med smerter bag øjnene. Det drejer sig om intermitterende svigt i højre ben, når han rejser sig til stående stilling og endelig koncentrationsbesvær ved læsning og computerarbejde samt psykiske problemer, da det går ham meget på, at han ikke længere kan det han kunne tidl. For detaljer henvises til beskrivelse ovenfor.

...

Konklusion

Benny er en nu 54-årig mand, der for ca. 1½ år siden var udsat for et traume, hvor han på cykel påkørte af bil. Kortvarig bevidstløs sv.t. lettere commotio cerebri (hjernerystelse). Efterfølgende haft klager over betydelige smerter i lænd og mellem skulderbladene samt op i nakken og strækkende sig op over craniumet til panderegionen med smerter bag øjnene. Benny Mathiesen anfører, at smerterne er så svære i dagligdagen, at han stort set ikke kan foretage sig noget. Den eneste udadrettet aktivitet er at han går til svømning dgl. og svømmer 4 baner. Trods de svære nakkesmerter med præsentation af næsten ophævet extension er det muligt at klare brystsvømning. Har i øvrigt problemer med smerter i forbindelse med støvsugning, og vaskning af tøj.

Har ikke været i arbejde som smed/svejser siden ulykken 1½ år siden.

Forud for ulykken havde der været problemer med smerter i begge knæled. Angiveligt anerkendt som arbejdsbetinget sygdom som følge af det meget knæliggende arbejde.

...

Som anført ovenfor udvises der ved dagens us. ved opfordring til

bevægelser betydelig bevægeindskrænkning i nakken samt lænden og med betydelig smertereaktion efter ganske få graders langsom bevægeudslag. Der observeres dog samtidig spontan bevægelser med betydelig større bevægeudslag uden smertereaktion, således ses der enkelte gange siderotation i nakken til omkring 90 gr.

Der er en tidsmæssig sammenhæng mellem traumet og smerterne i lænd, thorax, nakke og hoved, idet Benny anfører ikke at have haft disse gener forud for ulykken. Der er desuden i de tidlige notater fra Frederikshavn sygehus oplysning om de ovennævnte smerter. Det er svært ud fra den aktuelle us. ved en kombination af objektiv us., observation samt angivelse af smerteniveau at fremkomme med en graduering af smerteniveauet. Man skal være opmærksom på diskrepansen mellem bevægeudslag og smertereaktion ved opfordring til bevægelse sammenholdt med de spontane bevægelser. Der er ikke tegn på neurogen påvirkning sv.t. over-eller underextremiteter. Ledsagesymptomerne i form af hukommelsesproblemer og koncentrationsbesvær er utvivlsomt knyttet til smerterne.

Såfremt der skal gives et skøn over niveauet af generne vil jeg vurdere, at det drejer sig om dgl. moderate smerter i lænd, nakke og hoved med let til allerhøjest moderate bevægeindskrænkninger i columna. Det er nærliggende at antage at der er årsagssammenhæng mellem traumet og generne. Det skal dog som anført pointeres at gradueringen af smerterne er behæftet med en usikkerhed jfv. ovenstående betragtninger. Der skønnes ikke umiddelbart at være betydende gener efter hjernerystelsen.

Der ses ikke at være grundlag for at foretage yderligere us. m.h.p. udredning af organisk lidelse, idet jeg ikke umiddelbart forventer at sådanne us. vil give forandringer, der kan el. skal gøres til genstand for specifik behandling."

Den 1. februar 2005 udførte Per Bernth Jensen, specialist i neuropsykologi og psykotraumatologi på foranledning af Benny en neuropsykologisk undersøgelse af denne. Af Per Bernth Jensens erklæring af 3. februar 2005, fremgår det blandt andet:

"....

Erklæringen er udfærdiget på baggrund af gennemlæsning af de tilsendte akter, hvilket vil sige, speciallægeerklæring ved speciallæge i neurokirurgi Mogens Jakobsen af 6.9.2004, materiale fra Frederikshavn-Skagen Sygehus, materiale fra egen læge dateret 23.12.2003, materiale fra Ålborg Sygehus neurologisk afdeling samt materiale fra Frederikshavns Kommune, dateret 12.10.2004, min egen udspørgning samt testning af ovennævnte.

...

Klager:

Klager over konstant hovedpine, konstante smerter i skulder og nakke samt lænd. Angiver at tidligere knæ smerter stort set er bedret på grund af at der har været tale om betydeligt vægttab.

Specielt i kognitiv henseende angives koncentrations- og hukommelsesbesvær. Angiver specielt besvær med at læse. Dette går klienten en del på, idet han tidligere har læst meget.

Angiver i intellektuel henseende hurtigt at blive stresset. Kører hurtigt mental træt.

Angiver videre at fatteevnen, specielt hvad angår tempo, er nedsat.

I psykisk henseende angives let vakt irritabilitet. Angiver at dette er årsagen til det ophørte parforhold.

Angiver besvær med at færdes hvor der er skarp lys.

...

Umiddelbar indtryk:

Alderssvarende udseende. Almindelig ernæringstilstand. Har en tendens til "at falde i staver". Må tidvis have tilråb om at fortsætte. Det mentale tempo findes nedsat. Arbejder langsom. Er fuldt orienteret i tid, sted og egne data.

Funktion:

På baggrund af de anemnestiske oplysninger må det skønnes, at klienten habituelt har været placeret indenfor normalområdet, hvorfor følgende testresultater er sat i relation hertil.

...

Sammenfatning:

Det drejer sig om en nu 54-årig mand, der undersøges efter følgerne efter trafikulykke 18.2.2003, hvor klienten på cykel bliver påkørt af bil. Blev indbragt til sygehuset i bevidstløs tilstand.

...

Virker ved almindelig samtale noget forpint og må tidvis have tilråb om at fortsætte. Synes hurtigt at udtrættes. Kan videre "gå i stå" midt i en sproglig fremstilling. Det mentale tempo findes nedsat. Er videre noget forsigtig og over-kontrollerende. Kan have vanskeligt ved at træffe beslutninger. Ved selve testningen ses en nedsat visuel og auditiv opmærksomhedsfunktion/koncentrationsevne. Der ses ingen brugbar indlæringskapacitet for hverken sprogligt eller visuelt

materiale. Der ses en helt almindelig genkendelsesfunktion. Der ses svækkede sproglige færdigheder også med hensyn til abstraktion og ordforråd samt paratviden. Der ses svækkede perceptuelle færdigheder.

Der ses et svært nedsat mental tempo ved SDMT samt Trailmaking A. På lignende vis ses betydelige svækkede konstruktionelle færdigheder. Samlet ses således betydelige neuropsykologiske dysfunktioner.

På baggrund af undersøgelsen må således som svar på stillede spørgsmål konkluderes:

Klienten fremtræder ikke dement.

Klientens aktuelle neuropsykologiske funktionsniveau må ses på baggrund af en kombination af et post-commotionelt syndrom samt et smertekompleks. Dette aktuelt i svær grad, men en "procentvis fordeling" mellem det post-commotionelle syndrom og smertekomplekset kan ikke sikkert anføres, men der har været bevidsløsheds-periode fra ulykkestilfældet frem til ankomsten på hospitalet.

Der er ikke tale om et frontalt syndrom.

Undersøgelsen afslører ikke andre fokale hjerneskader.

Jfr. ovenstående punkter, kan det således anføres, at:

Ulykkestilfældet har afstedkommet et betydeligt mén - Ulykkestilfældet har afstedkommet reduktion af klientens erhvervsevne, jfr. den tilkendte pension - I rent neuropsykologisk henseende er det testmæssige billede stationær."

Med virkning fra 1. november 2005 blev Benny bevilliget førtidspension. I begrundelsen for afgørelsen hedder det blandt andet:

"...

Benny har været i arbejdsprøvning i Aktivhusets træværksted i perioden d. 29/8-05 til d. 9/9-05. Bennys mødetid har været fra kl. 10.00 - 12.00. Den sene mødetid skyldtes Bennys behov for 1-1½ t. gymnastik hver morgen, for at få kroppen i gang.

Bennys primære arbejdsopgave har bestået i udarbejdelse af vinkasser: udsavning, samling og sømning med sømpistol. Værkstedsleder Ole Gravgaard fortæller at Benny havde svært ved at stå ved savmaskinen og tage fra, at han kunne se han blev dårlig. Benny selv fortæller at det skyldtes han blev meget påvirket af larmen,

"det føltes som jeg fik en syl gennem hovedet". Benny døjer i forvejen med kronisk hovedpine og larmen gjorde det ikke bedre. Dette gjorde at Benny havde svært ved at koncentrere sig, specielt når maskinerne kørte. Dette har rystet Benny meget, og han fortæller at han tidligere har været vant til at arbejde på støjfyldte arbejdspladser uden det vakte problemer.

Benny har været meget smertepåvirket under hele arbejdsprøvningen. Det har især været hans ben, knæ, lænd, skuldre, nakke samt kraftig hovedpine. Benny har haft svært ved at stå op i længere tid af gangen og har derfor måtte holde mange pauser. Benny udtaler selv, at smerterne ikke havde været anderledes hvis han havde siddet ned det meste af tiden. Trods mange smerter, har Benny ikke taget ekstra smertestillende i perioden. Det skal dog nævnes, at han en enkelt nat havde så mange smerter at han måtte tage stikpiller. Men trods det mødte Benny op næste dag, men var dog ikke i stand til at arbejde.

Trods en arbejdstid fra 10.00 - 12.00, har Benny max. kunnet klare 1½ t. arbejde da han herefter var udkørt både psykisk og fysisk. Dette til trods for at han tog en del pauser. Benny har ikke været i stand til at udføre de fleste opgaver på værkstedet og fik derfor en simpel opgave; vinkasser. Dette har Benny til nød kunnet klare, men som tidligere nævnt, kun i kraft af mange pauser. Ole Gravgaard fortæller at Benny har haft svært ved at holde fokus på det han lavede, gik nogle gange i stå, kunne ikke huske hvor han var kommet til og hvad han skulle efterflg. Benny beskriver selv dette, som en oplevelse af at hans krop ikke adlyder hans tanker, hvilket han også ofte oplever derhjemme. Dette bevirkede at Bennys arbejdstempo lå langt under de andres. Det skal dog nævnes, at Benny har udvist en stor vilje og stædighed omk. sin arbejdsopgave samt det at komme hver dag, selv om han har haft det meget dårligt.

...

Konklusion

I de 14 dage Benny har været i arbejdsprøvning, har der været en fysisk og psykisk forværring af hans tilstand. Benny har max. kunnet arbejde 1½ t. og dette kun i kraft af mange pauser. Han har haft svært ved at koncentrere sig, er ofte gået i stå i en opgave og kan ikke huske hvor han er kommet til. Der ud over har han været meget smerteplaget i ben, knæ, lænd, skuldre og hoved, som har gjort det vanskeligt for ham at arbejde. Arbejdsprøvningen har vist at Benny ikke vil kunne klare et job hverken på normale eller støttede vilkår.

... "

I en udtalelse af 14. februar 2006 vurderede Arbejdsskadestyrelsen Benny méngrad til 20% og erhvervsevnetabet til 65%. I styrelsens udtalelse hedder det videre.:

"...

Det fremgår af sagens akter, at Benny den 18. februar 2003 på cykel bliver ramt af en bil, da han holder i midter-rabatten og venter på at en bil skal passere. Han var bevidstløs ved ankomsten til hospitalet. Efterfølgende udviklede han konstant hovedpine og koncentrationsbesvær samt konstante smerter i skuldre, nakke og lænd.

Erhvervsmæssigt er det oplyst, at Benny på tidspunktet for ulykken var sygemeldt grundet knæoperation men var beskæftiget på skibsværftet Danyard og efter lukning heraf med dokumenteret tilbud og ansættelse på Ørskov skibsværft. Efter ulykken var det imidlertid ikke muligt for ham at vende tilbage til arbejdsmarkedet, og han blev derfor tilkendt førtidspension.

Han har tidligere fået tilkendt erstatning for knægener (erhvervs-sygdom), men har oplyst, at disse gener er mindsket efter ophør med knæliggende arbejde og vægttab.

Begrundelse

Méngraden:

Ved fastsættelsen af méngraden har vi lagt vægt på de indsendte lægelige akter. Vi har særligt lagt vægt på neurokirurgisk speciallægeerklæring af 31. august 2004 fra speciallæge Mogens Jakobsen og neuropsykologisk undersøgelse af 3. februar 2005 fra specialist i neuropsykologi Per Bernt Jensen samt journaloplysningerne fra Ålborg Sygehus og Frederikshavn-Skagen Sygehus.

Det fremgår heraf, at Benny siden ulykkestilfældet har haft konstant hovedpine samt nakke og skuldersmerter. Herudover har han svækket koncentration, indlæring og hukommelse samt hurtig mental udtrætning og besvær med at overskue blot lidt mere komplicerede intellektuelle problemstillinger. Endvidere har han moderate lændesmerter.

Det fremgår endvidere, at tidligere har haft problemer med smerter i begge knæled som følge af det meget knæliggende arbejde. Dette er tidligere anerkendt som arbejdsbetinget sygdom. Der er i relation hertil forandringer i brusken i begge led. Benny oplyser, at generne i knæene er aftaget efter han har tabt sig ca. 15 kg og efter han ikke længere ligger på knæ på arbejde.

Vi har i samråd med vores neurologiske speciallægekonsulent fastsat det varige mén efter et skøn med udgangspunkt i vores vejledende méntabel. Skadens følger fremgår ikke direkte af tabellen, men kan

sammenlignes med følgende punkter.

...

Vi har lagt vægt på, at Benny har følger efter hovedtraume (hjernerystelse) med lette til middelsvære symptomer i form af konstant hovedpine, nakkesmerter samt svækket koncentration, indlæring og hukommelse og hurtig mental udtrætning.

Vi vurderer, at generne er lettere end beskrevet i punkt A.4.1.2 men sværere end i punkt A.4.1.1.

Ryggener:

Efter tabellens punkt B.1.3.3 vurderes følger efter forvridninger, diskusprolaps, brud og belastningsskader med lette, daglige rygsmarter, eventuelt med udstrålende bensmerter med let bevægeindskrænkning, til 10 procent.

Efter tabellens punkt B.1.3.4 vurderes følger efter forvridninger, diskusprolaps, brud og belastningsskader med middelsvære, daglige rygsmarter, eventuelt med udstrålende bensmerter, med let bevægeindskrænkning, til 12 procent.

Vi har lagt vægt på, at Benny har følger efter rygtraume med lette til middelsvære symptomer i form af næsten ophævet bevægelighed i lænden og betydelig smertereaktion i yderstillingerne.

Vi vurderer, at generne er lettere end beskrevet i punkt B.1.3.4 men sværere end i punkt B. 1.3.3

Ud fra en vurdering af det samlede funktionsniveau har vi fastsat den samlede méngrad efter aktuelle skade til skønsmæssigt 20 procent.

Sidst i dette brev har vi trykt et uddrag af méntabellen til orientering.

Erhvervsevnetabet:

Ved vurderingen af erhvervsevnetabet har vi inddraget Benny egne oplysninger samt indtægtsoplysninger fra Told og Skat. Vi har endvidere inddraget oplysninger fra kommende arbejdsgiver og fra Frederikshavn Kommune. Endelig har vi inddraget funktionsbeskrivelserne i de lægelige akter.

Det fremgår heraf, at Benny på tidspunktet for ulykken var sygemeldt grundet knæoperation men var beskæftiget på skibsværftet Danyard og efter lukning heraf med dokumenteret tilbud og ansættelse på Ørskov skibsværft. Efter ulykken var det imidlertid ikke muligt for ham at vende tilbage til arbejdsmarkedet,

Frederikshavn Kommune iværksatte en arbejdsprøvning. Af denne fremgik det, at Benny var meget smertepåvirket under hele arbejdsprøvningen, idet han havde gener fra ben, knæ, lænd, skuldre, nakke samt kraftig hovedpine. Han havde svært ved at stå op i længere tid af gangen og måtte holde mange pauser. Han oplyser selv, at smerterne ikke havde været anderledes hvis han havde siddet ned det meste af tiden. Der blev forsøgt med en arbejdstid fra kl. 10.00 - 12.00, Men Benny kunne maksimalt klare ½ times arbejde, da han herefter var udkørt både psykisk og fysisk, selvom han holdt en del pauser. Han var ikke i stand til at udføre de fleste opgaver på værkstedet. Han havde svært ved at holde fokus på det han lavede, gik nogle gange i stå, kunne ikke huske hvor han var kommet til og hvad han skulle efterfølgende.

Benny blev efter denne arbejdsprøvning tilkendt førtidspension.

...

Det fremgår af sagen, at Benny tidligere er tilkendt 15 procent i erhvervsevnetab som følge af arbejdsbetinget knælidelse.

...

Vi har herunder lagt til grund, at Benny er arbejdsprøvet. Under denne havde han gener fra ben, knæ, lænd, skuldre, nakke samt kraftig hovedpine. Han havde svært ved at stå op i længere tid af gangen og måtte holde mange pauser. Benny kunne maksimalt klare ½ times arbejde, da han herefter var udkørt både psykisk og fysisk, selvom han holdt en del pauser. Han havde svært ved at holde fokus på det han lavede, gik nogle gange i stå, kunne ikke huske hvor han var kommet til og hvad han skulle efterfølgende.

Vi har ved vurderingen af erhvervsevnetabet lagt vægt på, at de meget begrænsede arbejdsmæssige funktionsniveau er foreneligt med generne beskrevet i sagens lægelige akter.

Ved vurderingen af, i hvilket omfang det samlede erhvervsevnetab kan henregnes til aktuelle ulykke, har vi lagt vægt på, at Benny har forudbestående betydelige knæ- og bengener, og at der tidligere er tilkendt 15 procent i erstatning for arbejdsbetinget knælidelse baseret på en opreguleret årsløn på 304.000,- kr.

Benny årsløn forud for aktuelle skade var lavere end den opregulerede årsløn lagt til grund ved erstatningen for den arbejdsbetingede lidelse. Vi har vurderet erhvervsevnetabet ud fra det indtægtsniveau Benny havde i året forud for aktuelle skade.

Vi vurderer erhvervsevnetabet som følge af aktuelle ulykke til omkring 2/3 set i forhold til det reelle indtægtsniveau i årene 2000 og indtil før aktuelle skade.

Vi fastsætter i overensstemmelse hermed erhvervsevnetabet som følge af aktuelle ulykke til 65 procent.

..."

Ved brev af 30. marts 2006 fra Tjenestemændenes Forsikring til Arbejdsskadestyrelsen, fremgår det blandt andet:

"...

I brev af en 1. februar 2006 har vi bl.a. gjort opmærksom på, at speciallægeerklæringen fra neuropsykolog Per Bernt Jensen er ensidigt indhentet og derfor ikke skal lægges til grund ved vurderingen. Alligevel kan vi af udtalelsen se, at Styrelsen har lagt vægt på erklæringen fra Per Bernt Jensen.

*Det fremgår af ressourceprofilen af den 4. oktober 2005, af skadelidtes ryg er slidt op og at smerterne er **forværret** efter uheldet.*

Derudover fremgår det af speciallægeerklæringen fra den 27. juni 2000, at skadelidte allerede på daværende tidspunkt havde lænderygsmærter.

Umiddelbart efter uheldet foretages der en røngtenundersøgelse af skadelidte, og der påvises slidgigtforandringer i lænden.

Det er således påvist ligesom skadelidte flere gange har givet udtryk for, at han havde forudbestående ryggene. Vi kan ikke se, at Styrelsen har undersøgt dette nærmere, ej heller medtaget eller kommenteret dette i udtalelsen.

..."

Ved brev af 10. november 2006 fra Arbejdsskadestyrelsen til Tjenestemændenes Forsikring, fremgår det blandt andet:

"...

Vi kan principielt oplyse, at styrelsen selvstændigt vurderer, hvilke oplysninger vi finder nødvendige for at kunne vurdere sagen, og at vi medtager alle kendte, relevante oplysninger, som er os i hænde, bortset fra det tilfælde, hvor forespørgeren anmoder os se bort fra et dokument, eller det oplyses, at parterne er enige herom.

...

Vi har - også ved afgivelse af udtalelsen af 14. februar 2006 - været opmærksomme på forudbestående gener, men har ikke efter en lægelig vurdering fundet baggrund for at foretage et fradrag på baggrund heraf.

..."

Under sagen er der forelagt en række spørgsmål for Retslægerådet.

Retslægerådet har den 19. januar 2009 besvaret spørgsmålene således;

"...

Spørgsmål A:

Havde sagsøger for påkørslen den 18. februar 2003 en lænderyglidelse?

Det ønskes i tilslutning til besvarelsen oplyst, om de forandringer, der har kunnet konstateres ved billeddiagnostiske undersøgelser må antages at være opstået som følge af de påvirkninger, sagsøger blev udsat for i forbindelse med påkørslen.

Det fremgår af ortopædkirurgisk speciallægeerklæring 04.02.02, at sagsøger siden cirka 1995 har haft mange rygsmerter, og der beskrives sideskævhed og indskrænket bevægelighed i lænden. Det fremgår endvidere af arbejdsmedicinsk speciallægeerklæring 27.06.00, at sagsøger havde intermitterende lændesmerter med udstråling til venstre ben.

Der foreligger ingen røntgenundersøgelser for 18.02.03, som imidlertid viste udtalte slidgigtforandringer og en fremadglidning af den nederste lændehvirvel. Disse forandringer kan ikke været opstået som følge af ulykkestilfældet.

Spørgsmål B:

Er sagsøgers ryggerer almindeligt forekommende i den danske befolkning?

Det ønskes herunder oplyst, om tilsvarende gener ses hos personer, der ikke har været udsat for traumer eller andre ekstraordinære fysiske belastninger.

De af sagsøger beskrevne ryggerer forekommer også hos personer, som ikke har været udsat for egentlige traumer.

Spørgsmål C:

Er der holdepunkter for at fastslå, at påvirkninger i forbindelse med færdselsuheldet den 18. februar 2003 har ført til fysiske forandringer, der har kunnet påvises ved billeddiagnostisk udredning.

Nej. Der er efterfølgende udført MR-scanning af lænden, som ifølge speciallægeerklæring 06.09.04 ikke har påvist traumatiske læsioner.

Spørgsmål D:

Er der i de, ganske vist begrænsede, oplysninger, der foreligger om sagsøgers erhvervsanamnese, grundlag for at antage, at de påviste radiologiske forandringer helt eller delvist kan være forårsaget af arbejdsmæssige eller andre ikke uhedsrelaterede belastninger.

Det ønskes i tilslutning til besvarelsen oplyst, om forandringerne muligt kan henføres til en skæv/anderledes belastning af sagsøgers ryg på grund af til hans mangeårige knælidelse.

De ved røntgenundersøgelsen 18.02.03 påviste forandringer skønnes ikke relateret til traumet få timer forinden. Retslægerådet kan ikke udtale sig om, hvad der i øvrigt måtte have forårsaget sådanne forandringer. Dog er den beskrevne arcolyse en udviklingsdefekt i lændehvirvlen, som disponerer til freadglidning af ryghvirvlen.

Spørgsmål E:

Kunne der i forbindelse med de undersøgelser, der blev iværksat umiddelbart efter ulykken den 18. februar 2003, på sagsøgers hoved konstateres fysiske skader, der måtte kunne forklare den indtrådte bevidstløshed.

Nej. Ifølge journalmateriale fra Frederikshavn-Skagen sygehus var der hverken ved klinisk undersøgelse eller CT-scanning tegn til fysiske skader. Sagsøger var imidlertid bevidstløs ved ankomsten til sygehuset og vågner op få minutter efter ankomsten, om end han derefter fortsat beskrives som cerebralt påvirket med 13 ud af 15 point på "Glasgow-coma scale".

Spørgsmål F:

Er der holdepunkter for at fastslå, at sagsøgers knælidelse er blevet forværret af påvirkninger, han var udsat for i forbindelse med færdselsuheldet den 18. februar 2003.

Nej. Der beskrives ingen forværring af knælidelsen som følge af ulykkestilfældet i nogle af de to speciallægeerklæringer, som er udfærdiget efterfølgende (25.02.04 og 06.09.04).

Spørgsmål G:

Er der holdepunkter for at fastslå, at sagsøger ved uheldet den 18. februar 2003 pådrog sig en skulderlidelse.

I bekræftende fald bedes Retslægerådet nærmere beskrive denne samt redegøre for traumatologien.

Nej. Der beskrives ingen omtale af skulderblade i hospitalsjournalen eller i de ovenfor omtalte speciallægeerklæringer.

Spørgsmål H:

Er der medicinsk/psykiatrisk forklaring på den i speciallægeerklæring, udarbejdet af dr.med. Mogens Jacobsen den 6. september 2004 (bilag 4, side 5,5. afsnit) omtalte diskrepans.

Retslægerådet kan ikke forklare den omtalte diskrepans i speciallægens observationer.

Spørgsmål I:

Er den som bilag 5 fremlagte neuropsykologiske erklæring baseret på anerkendte tests?

Det ønskes herunder oplyst, om undersøgelsesresultatet giver holdepunkter for at fastslå, at sagsøgers hukommelsesmæssige funktion er forringet i forhold til funktionen forud for trafikuheldet i 2003.

Det ønskes i tilslutning hertil oplyst, om den neuropsykologiske undersøgelse afslørede specifikke hukommelsesdefekter, der må henføres til færdselsuheldet.

Retslægerådet finder, at der er dokumentation for, at sagsøger ved ulykkestilfældet pådrog sig en hjernerystelse (commotio cerebri). I tidsmæssig relation til ulykkestilfældet tilkommer vedvarende gener i form af hukommelses- og koncentrationsbesvær, øget træthed og irritabilitet. Disse gener afspejler sig i de neuropsykologiske tests, men er ikke udtryk for en specifik traumatisk hjerneskade. Samme gener og testresultater ses ved kroniske smertetilstande.

Spørgsmål J:

Giver ovennævnte spørgsmåls forelæggelse for Retslægerådet i øvrigt rådet anledning til bemærkninger?

Nej.

Spørgsmål 1:

Med hensyn til Retslægerådets besvarelse af spørgsmål A-D ønskes det oplyst, om en forværring af sagsøgeren, herunder en skadelidts lænderyglidelse, altid med sikkerhed vil kunne påvises ved en billeddiagnostisk udredning.

Nej. Eventuel forværring af smerter korresponderer ikke nødvendigvis med radiologisk forværring.

Spørgsmål 2:

I tilknytning til besvarelsen af spørgsmål B ønskes det oplyst, hvor ofte der i den danske befolkning opstår vedvarende eller midlertidige smerter fra bevægeapparatet, herunder ryggen.

Smerter i bevægeapparatet, herunder ryggen, er hyppigt forekommende i den danske befolkning.

Spørgsmål 3:

I tilknytning til besvarelse af spørgsmål E ønskes det oplyst, om bevidstløshed i forbindelse med et færdselsuheld opstår, uden at der umiddelbart kan konstateret en fysisk skade.

Ja. Bevidstløshed kan meget vel forekomme, uden at der er tegn til fysisk skade.

Spørgsmål 4:

I tilknytning til besvarelse af spørgsmål I ønskes det oplyst, hvorvidt de konklusioner, som er foretaget i neuropsykologiske udtalelse, er forenelige med den påvirkning, som sagsøgeren har været udsat for i forbindelse med færdselsuheldet, herunder den opståede længerevarende bevidstløshed.

Se besvarelsen af spørgsmål I.

Forklaringer

Benny forklarede behørigt formålet, at han, da ulykken skete, netop var blevet opereret i sine knæ, og at han derfor var sygemeldt. Han er blevet opereret i sine knæ flere gange, og han har haft mange sygedage som følge heraf. Når han ikke var sygemeldt, var han ansat på Dan Yard, hvor han havde været i ca. 20 år. Under sit arbejde der, kravlede han tidligere i ingeniørgange, men som følge af de problemer, han havde med sit knæ, blev han overført til svejsearbejde i kabine, hvilket gav ham en meget bedre arbejdsstilling, og det gav også en stor forbedring i forhold til problemerne med knæene. Han har aldrig haft det så godt som umiddelbart efter operationen i knæene. At kravle i ingeniørgangene gjorde ham også træt i lænden, og han har fået påvist slidgigtsforandringer i lænden. Han mener dog ikke, at han har været sygemeldt som følge af problemer med lænden, men der kan muligvis have været enkelte sygedage. Han har haft en arbejdsskadesag som følge af problemerne med knæene, men ikke som følge af problemerne med lænden. Han kan huske, at han forud for ulykken stod i midterrabatten, han havde ikke nogen hjelm på. Det var 2 betjente, der kom hen til ham efter ulykken, og de mente, at der var en, der måtte have holdt hånden over ham, og at hættens på hans kedeldragt havde afbødet faldet. Ulykken gav ham lidelser i både ryg, skuldre og hoved. Det største problem for ham er dog problemerne med hovedet. Han har f.eks. svært ved at huske, hvad han har læst. Han føler, at der ofte er noget, der sætter sig fast i lænden. Han kører ikke bil længere. For at holde sig i gang svømmer han nogle gange om ugen, og derudover laver han gymnastik hver morgen. Det er simpelthen nødvendigt, for, at han kan komme i gang. Det har han aldrig gjort tidligere. Han har fortsat ondt i knæene, men han får så meget smertestillende herfor, at han ikke umiddelbart kan sige, om det er blevet værre eller bedre efter ulykken. Han mener ikke, at han på noget tidspunkt har talt med sin sagsbehandler om revalidering. Han kan ikke huske, hvornår han skulle have været startet hos Orskov efter operationen, hvis ikke

ulykken var sket. Det nye arbejde ville på ingen måde belaste hans knæ. Der var en overgang, hvor han ofte faldt. Det skete, når der var noget, der gik i klemme i ryggen, men det er heldigvis længe siden, at det sidst er sket. Han har aldrig tidligere fået medicin for problemer med ryggen, det gør han nu. Han har nu uudholdelige smerter i ryggen, og rygsmerterne forplanter sig til hoved, ryg, nakke og skuldre, og når det sker, hjælper det kun at bruge en stikpille. Det er korrekt, at han i perioder havde så ondt, at han var oppe at gå om natten, men han kan ikke huske, om det skyldes problemer i knæ eller i ryg. Det har ikke i den seneste tid været på tale, at han skulle have knæoperationer, men det hænger også sammen med, at han nu, hvor han ikke arbejder, blot kan sætte sig, når der er behov for det.

Parternes synspunkter

Benny har til støtte for de nedlagte påstande gjort gældende, at han ved ulykkestilfældet den 18. februar 2003 pådrog sig gener blandt andet i form af smerter i lænderyg samt konstant hovedpine, nakkesmerter, svækket koncentration, indlæring og hukommelse og hurtig mental udtrætning. Arbejdsskadestyrelsen har vurderet, at der er årsagssammenhæng mellem sagsøgers gener og ulykken den 18. februar 2003, og at deres udtalelse må lægges til grund ved opgørelsen af erstatningskravet, da den er i overensstemmelse med de lægelige akter og da Arbejdsskadestyrelsen har en særlig ekspertise. Tjenestemændenes forsikring har ikke løftet bevisbyrden for, at Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse ikke kan lægges til grund, da Retslægerådets udtalelse ikke medfører et sikkert holdepunkt for at tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens vurdering, idet Tjenestemændenes Forsikring ikke direkte har spurgt Retslægerådet om en udtalelse om årsagsrelationerne. Tjenestemændenes Forsikring er således forpligtet til at betale erstatning i overensstemmelse med den af sagsøger nedlagte påstand. Benny's årløn skal fastsættes efter Erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2, idet det er dokumenteret, at sagsøger er tilbudt en ny stilling umiddelbart efter ulykken, med en årløn på kr. 349.000.

Tjenestemændenes forsikring har til støtte for deres påstand anført, at der ikke er årsagssammenhæng mellem færdselsuheldet den 18. februar 2003 og Benny's rygggener, skulderlidelse og knælidelse, ligesom der ikke er sket nogen forværring af knælidelsen som følge af ulykken jf. Retslægerådets besvarelse af spørgsmål A, B, C, D, 2, G og F. Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse af 14. februar 2006 (bilag 1) må tilsidesættes, idet Retslægerådets vurdering af årsagssammenhængen giver det fornødne sikre grundlag for at tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens udtalelse. Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse (bilag 1) beror på en urigtig antagelse af årsagsrelationerne, blandt andet fordi Arbejdsskadestyrelsen tilkender Benny et mén på mellem 10-12% for rygggener, der ifølge Retslægerådets udtalelse har været tilstede hos Benny siden 1995 og i øvrigt skyldes slidgigtforandringer, der ikke kan være opstået som følge af ulykkestilfældet. Benny har på baggrund af Retslægerådets besvarelse ikke løftet sin bevisbyrde for, at der

er årsagssammenhæng mellem uheldet den 18. februar 2003 og de helbreds-mæssige gener, der ligger til grund for Arbejdsskadestyrelsens fastsættelse af erhvervsevnetabet og mén-graden, jf. bilag 1. Benny har derfor ikke godtgjort, at han skulle have yderligere krav på erstatning for tab af erhvervsevne eller yderligere godtgørelse for varigt mén, hvortil bemærkes, at Tjenestemændenes Forsikring A/S allerede har udbetalt 625.000 kr. i erhvervsevnetabserstatning og 10% i mén godtgørelse, jf. bilag 2, side 2. Der ikke er hjemmel til at kræve udgiften til indhentelse af speciallægeerklæring erstattet af Tjenestemændenes Forsikring A/S.

Rettens begrundelse og afgørelse

Tjenestemændenes Forsikring har anerkendt at være erstatningsansvarlig for følgerne af ulykken. De har ligeledes anerkendt, at Benny pådrog sig et hovedtraume ved ulykken, og de har som følge heraf udbetalt godtgørelse for varige mén med 57.376,00 kr. svarende til en méngrad på 10 % og godtgørelse for erhvervsevnetab med 625.000,00 kr. svarende til et erhvervsevnetab på 23-24%. Spørgsmålet er herefter, om der er grundlag for, at der skal betales yderligere godtgørelse.

Arbejdsskadestyrelsen har ved deres udtalelse af 14. februar 2006 vurderet Benny s varige mén som følge af ulykken til 20 % og tabet af erhvervsevne som følge af ulykken til 65 %. Arbejdsskadestyrelsen har ved fastsættelsen af méngraden lagt vægt på, at Benny har følger efter hovedtraume med lette til middelsvære symptomer i form af konstant hovedpine, nakkesmerter samt svækket koncentration, og at han har følger efter rygtraume med lette til middelsvære symptomer i form af næsten ophævet bevægelighed i lænden og betydelig smertereaktion i yderstillingerne. Arbejdsskadestyrelsen har ved fastsættelsen af erhvervsevnetabet lagt vægt på, at Benny s meget begrænsede arbejdsmæssige funktionsniveau er foreneligt med de gener, der er beskrevet i sagens lægelige akter, og at Benny i havde forudbestående betydelige knæ- og bengener, og at der tidligere er tilkendt erstatning for arbejdsbetinget knælidelse.

Retslægerådet har ved besvarelsen af spørgsmål A og C anført, at Benny forud for ulykken den 18. februar 2003 havde en lænderyglidelse, at de torandringer, der er konstateret ved billeddiagnostiske undersøgelser ikke er opstået som følge af ulykken, og at der ikke efter ulykken er påvist traumatiske læsioner.

Retslægerådet har ved besvarelsen af spørgsmål F og G anført, at der ikke er holdepunkter for at fastslå, at Benny ved ulykken den 18. februar 2003 pådrog sig en skulderlidelse, eller at den eksisterende knælidelse blev forværret herved.

Retten finder herefter ikke, at Retslægerådet på trods af, at de ikke direkte er

anmodet om en udtalelse om årsagsrelationerne, har bekræftet, at der er årsagsforbindelse mellem ulykken og de nævnte gener.

Benny har herefter ikke løftet sin bevisbyrde for, at der er den fornødne årsagssammenhæng mellem ulykken den 18. februar 2003 og de helbredsmæssige gener, som ligger til grund for Arbejdsskadestyrelsens fastsættelse af méngrad og erhvervsevnetabet. Det er herefter ikke godtgjort, at Benny har krav på yderligere godtgørelse, og Tjenstemændenes Forsikring frifindes derfor.

Benny skal betale sagsomkostninger til Tjenstemændenes Forsikring med i alt 107.400 kr. Beløbet er tillagt moms, da Tjenstemændenes Forsikring ikke er momsregistreret. Beløbet er sammensat således, at 2.400 kr. dækker udgifter til materialesamling og 105.000 kr. dækker udgifterne til advokatbistand. Retten har ved fastsættelse af sagsomkostninger lagt vægt på sagens omfang og udfald.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte, Tjenstemændenes Forsikring A/S, frifindes.

Sagsøgeren, Benny skal i sagsomkostninger til Tjenstemændenes Forsikring A/S betale 107.400 kr.

De idømte sagsomkostninger skal betales inden 14 dage.

Mai-Britt Bæk Johansen
dommerfuldmægtig

/ins

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Hjørring, den 26. oktober 2009.

Bettina Marie Juria Esman, Elev